

Nr 47

Av herr Pålsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter.

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, upptages anslag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter (24). Detta anslag upptogs för 1957/58 till 2,5 milj. kr., för 1958/59 till 1,5 milj. kr. samt för innevarande budgetår till 1 milj. kr. I budgetförslaget för 1960/61 föreslås en ytterligare sänkning med hälften till 0,5 milj. kr. En sådan utveckling skulle vara förklarlig om beträffande ändamålet — tillgodoseendet av behovet av undervisningsanstalter för den lägre lantbruksundervisningen — allt vore väl beställt. Lantbruksstyrelsen erinrar emellertid om att en mycket betydande eftersläpning beträffande utbetalning av bidrag föreligger. En konsekvens härav är att ansökningar om bidrag för välbehövliga och av huvudmännen planerade byggnadsarbeten för ändamålet nedgått med hänsyn till de tämligen tröstlösa utsikterna att erhålla de statsbidrag, som i gällande förordning ställes i utsikt för sådana arbeten.

När landstingen m. fl. gjort framställningar om bidrag bifogades därtill utredningar angående behovet av arbetena eller förvärvet av lämpliga befintliga byggnader, ritningar och kostnadsförslag m. m. I den mån lantbruksstyrelsen funnit företaget behövt samt godkänt ritningar och kostnadsförslag har förhandsbesked lämnats, varigenom statsbidrag ställts i utsikt. Sedan har byggnadsarbetet eller förvärvet ofta nog kommit till stånd medan statsbidraget låtit vänta på sig. Lantbruksstyrelsen anför att vid icke mindre än 40 skolor byggnadsarbeten har färdigställts eller påbörjats, representerande en byggnadskostnad av i runt tal 25 milj. kr., vilket synes innebära en ökning från förra året på cirka 10 milj. kr. Lantbruksstyrelsen påpekar att ansökningar om statsbidrag till ännu ej igångsatta arbeten nedgått från förra året beräknade 20 milj. kr. till 16 milj. kr. Man kan icke underlåta att finna den omständigheten att nedgången i ansökningar icke varit större, trots svårigheterna att verkligen få de bidrag staten ställer i utsikt, vittna om att huvudmännen för sin del likväl finner behovet stort.

Statsmakternas beslut åsyftade att till sådana företag som det här gäller i princip skall utgå bidrag med $\frac{3}{4}$ av den godkända kostnaden. När detta fastställdes torde icke heller ha åsyftats att företagen skulle belastas med betydande ränteförluster å i avvaktan på statsbidragen förskotterade medel. Av 1958 års besparingsutredning har ur statsverkets synpunkt framhållits

de allvarliga olägenheter som uppkommer när på detta sätt statsbidrag ställes i utsikt med stöd av en författningsbestämmelse utan att erforderlig täckning i form av anslag förefinnes. Härtill må fogas anmärkningen att när staten undandraget sig att inom skäligen tid honorera gjorda utfästelser drabbar kostnaderna i stället oftast skattebetalarna genom landstingen. Det är befogat att understryka besparingsutredningens uttalande att i förevarande fall uppkommit en eftersläpning som icke kan undanröjas utan betydligt ökad medelsanvisning. Svenska landstingsförbundet betonar statens ansvar för den uppkomna situationen, då det från de statliga myndigheternas sida förelegat en strävan att få till stånd en snabb utbyggnad av nya moderna skolor också på detta område. Landstingsförbundet framhåller också önskvärdheten av att medelsanvisningen på området ökas, så att den ackumulerade skulden kan minskas inom rimlig tid.

Till detta kan fogas en erinran att, trots de risker huvudmännen tagit för att skapa fram ett bättre läge, behovet av en upprustning av undervisningsanstalterna för den lägre lantbruksundervisningen icke kunnat tillgodoses på ett sätt som motsvarar vad som på andra liknande områden anses erforderligt. Medan yrkesutbildningen inom industri, hantverk osv. under senare år till icke oväsentlig del genom nya bidrag från statens sida fått en välbehövlig utveckling, har beträffande jordbruket så ingalunda varit fallet under senare år.

I propositionen motiveras den fortsatta nedskärningen av detta anslag med att 1955 års lantbruksundervisningskommittés förslag, som berör hit hörande spörsmål, snart är att vänta och bör avvaktas. Så kan kanske sägas vara fallet beträffande vissa delar, och då närmast i fråga om nya företag. Men i fråga om hela den stora eftersläpningen av bidrag till redan färdiga skolföretag, för vilka förhandsbesked på sin tid erhållits i enlighet med gällande förordningar, är läget ett annat. För tillgodoseende av det eftersläpande anslagsbehovet härför framstår det i propositionen upptagna beloppet såsom alldeles otillräckligt. Lantbruksstyrelsen har också föreslagit att detta anslag icke bör sättas lägre än 4 milj. kr.

I enlighet härmed hemställas,

att anslaget till bidrag avseende byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter må för budgetåret 1960/61 fastställas till 4 milj. kr.

Stockholm den 20 januari 1960

Olof Pålsson

Ferdinand Nilsson
i Kungsängen

Harald Pettersson